

Juni 2008
Byrumsprogram
Festningsallmenningen

OPDRAGSGIVER

Bjørvika Infrastruktur A/S
Paulsenkaia
0150 Oslo
Norge

KONSULENT

Gehl Architects ApS
Gl. Kongevej 1, 4 tv.
1610 København K
Danmark

Partner: Helle Lis Søholt, Arkitekt MAA, M.Arch.

Projektkoordinator: Lærke Jul Larsen, Arkitekt MAA, mail: laerke@gehlarchitects.dk

Arkitekt: Rikke Sode, Arkitekt MAA, mail: rikke@gehlarchitects.dk

Arkitekt: Louise Didriksson, Landskabsarkitekt MSA LAR, mail: louise@gehlarchitects.dk

GEHL ARCHITECTS ApS

Gl. Kongevej 1, 4. tv.
DK-1610 Copenhagen V
CVR-nr.: 25 30 95 29
Tel.: + 45 32 950 951
Fax: +45 32 950 958
mail@gehlarchitects.dk
www.gehlarchitects.dk

GEHL ARCHITECTS
URBAN QUALITY CONSULTANTS

BYRUMSPROGRAM FOR FESTNINGSALLMENNINGEN

Hensigten med dette byrumsprogram er at skabe et aktivt værktøj i udviklingen af Festningsallmenningen. Byrumsprogrammet beskriver på et diagrammatisk niveau, hvorledes udformningen af Festningsallmenningen bedst muligt understøtter bylivet.

Byrumsprogrammet indledes med en kort introduktion, der beskriver visionen fra konkurrencen 'Nyt Byliv' i Bjørvika og derefter Festningsallmenningen.

Byrumsprogrammet tager udgangspunkt i allmennings givne forudsætninger. Disse forudsætninger er faktuelle og objektive forhold, der vil påvirke bylivet.

De følgende kapitler udgør byrumsprogrammets hoveddel. Disse kapitler beskriver Festningsallmenningen udfra 3 perspektiver - liv, terræn og kant.

Som indledning til hvert af disse kapitler findes to opsummerende sider med titlerne 'Vision' og 'Anbefalinger'. Disse opsummerende sider er 'smutvejen' til at danne sig et hurtigt overblik over byrumsprogrammet.

Læsningen af byrumsprogrammet for Festningsallmenningen kan med fordel kombineres med byrumsprogrammet for Havnepromenaden.

INTRODUKTION	04
FORUDSÆTNINGER	07
LIV	15
TERRÆN	21
KANT	31

Bjørsvika Byrum

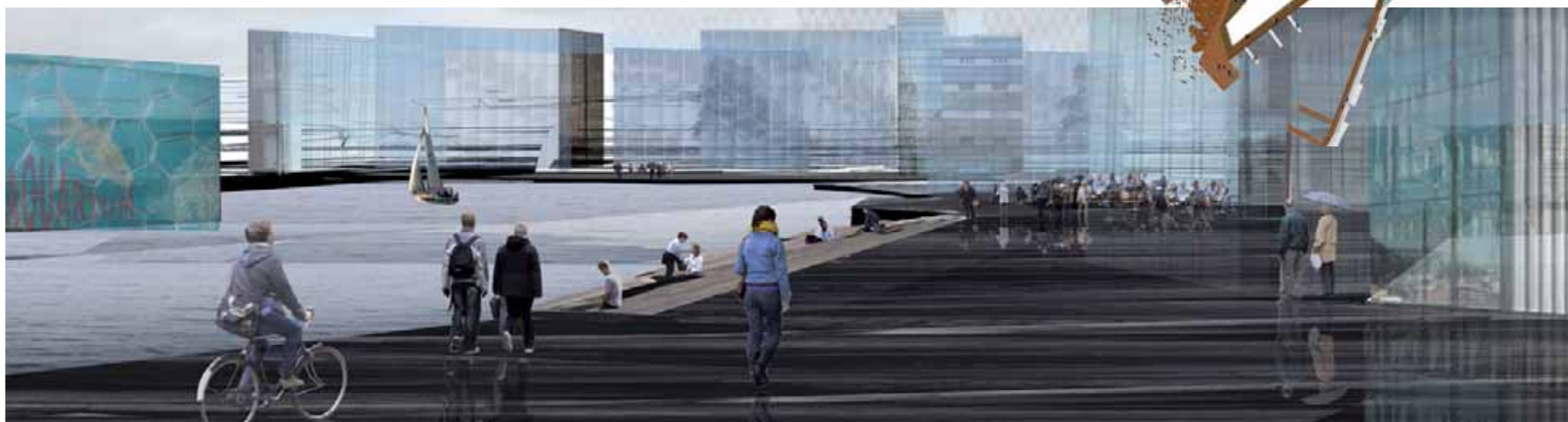
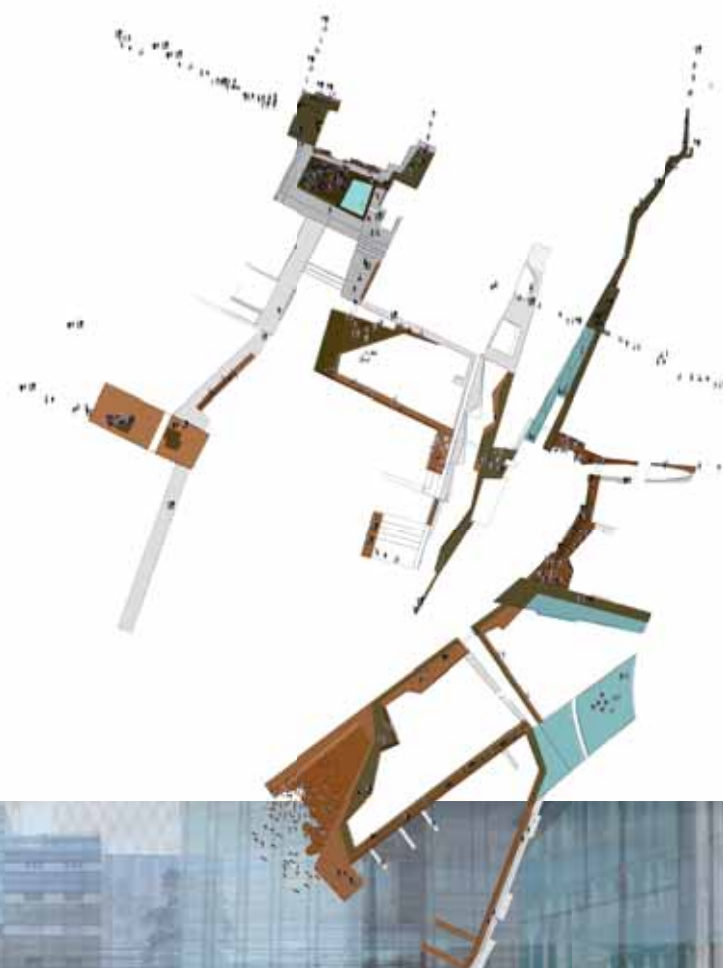
Bjørsvika koncentrerer sig om en række centrale allmenninge, som har til opgave at forbinde det eksisterende Oslo med den nye bydel og fjorden. I 2004/2005 udskrev Bjørsvika Infrastruktur en konkurrence i samarbejde med Oslo Kommune. Konkurrencen omhandlede Bjørsvika's allmenninge og havnepromenaden. Gehl Architects og SLA A/S vandt konkurrencen med forslaget »Nyt Byliv«.

Forslaget »Nyt Byliv« strukturerer byrummene ud fra en tankegang, der sætter bylivet først, derefter terrænet og til sidst kanten. Det foreslås således først at planlægge for byrummenes aktiviteter og derefter efterstræbes det at terræn og bygningskant understøtter bylivet.

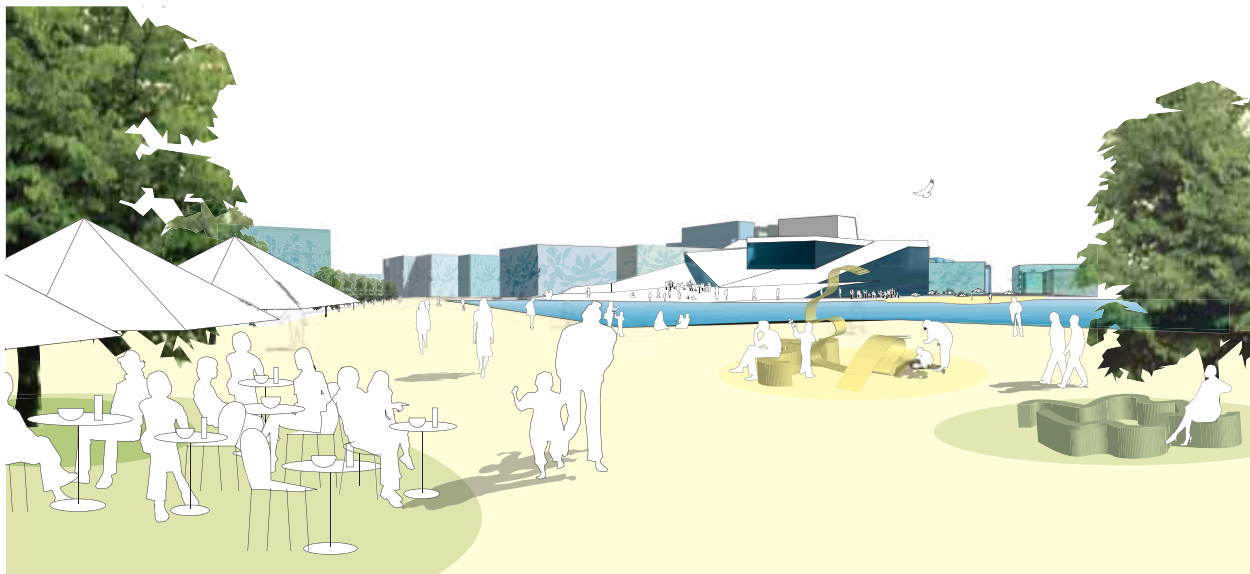
Vandets tilstande er et gennemgående tema i konkurrence forslaget - Vand der bruser, damper, klukker, sprøjter osv. Hver allmenning får særegen karakter gennem et

særligt vandtema.

I »Nyt Byliv« beskrives Festningeallmenningen som et roligt, klassisk og landskabeligt grønt byrum med kunst og kultur aktiviteter, der kobler forskellige bydele med Akershus og fjorden. Til sammenligning er f.eks. Akersalva planlagt som et byrum for rekreation og adspredelse.

Festningsallmenningen

Festningsallmenningen - et grønt byrum med udsigt til operaen.

Festningsallmenningen danner en grøn forbindelse, der kobler byen til Akershus og fjorden. Allmenningen udgør en bymæssig destination og et ankerpunkt på Havnepromenaden, med en fantastisk udsigt til Operaen og over det nye Bjørvika.

Festningsallmenningen kan danne ramme om kunst og kultur aktiviteter, hvor de nærliggende institutioner anvender allmenningen som udstillingsrum. Permanente og temporære udstillinger og installationer samt events og optræden inviterer Oslos borgere og turister til at lægge vejen forbi og få en særlig oplevelse.

De forudsætninger, der ligger til grund for Byrumsprogrammet for Festningsallmenningen, er baseret på materiale fra Reguleringsplan, Designhåndbog og konkurrence forslaget "Nyt Byliv".

Fra Festningsallmenningen er der en fantastisk udsigt over Bjørvika og den nye operabygning.

Festningsallmenningen skaber en grøn rekreativ forbindelse mellem byen og fjorden.

Et haverum hvor stærke farver, former og dufte skaber en særlig stemning og identitet.

Vandelementer understreger den tætte forbindelse til fjorden og tilfører Festningsallmenningen sanse- lige oplevelser.

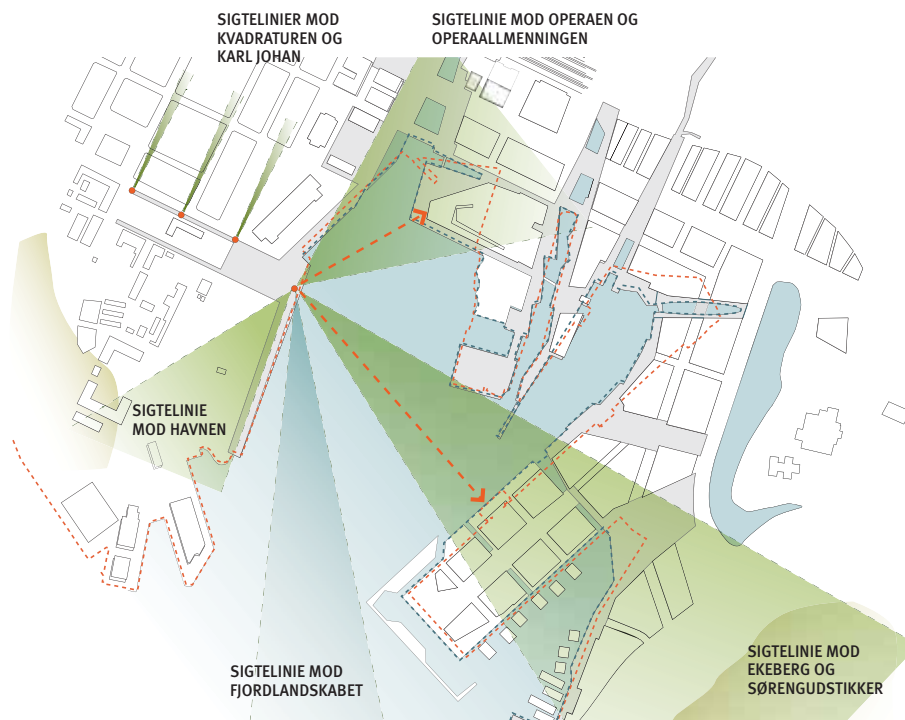
Kulturhistorie og Sigtelinier

KULTURHISTORIE

Festningsallmenningen har en helt unik placering på kanten af den klassiske by - Kvadraturen - med Akerhus' slot og forsvarsværker, og havnen med færgeterminal og fiskeauktion, som naboer. Omgivelserne minder om Oslo's allertidligste eksistens og en markant periode i Oslo's byudvikling, og beretter om både den gamle havn med bevarede bolværker og den moderne industrihavn. Festningsallmenningen rummer mange fortællinger og flere kultur og kunstinstitutioner - museer og teatre - i nærområdet bidrager yderligere til byrummets kulturlag. Festningsallmenningen forbinder byen med vandet og leder fra fjorden via en serie af grønne byrum og parker til Rådhuskvartalet mod nordvest.

- Kulturinstitution
- Fredet / historisk bygning
- Fredet haveanlæg
- Eksisterende kajkant fra 1800
- Historisk kajkant
- Ny kajkant

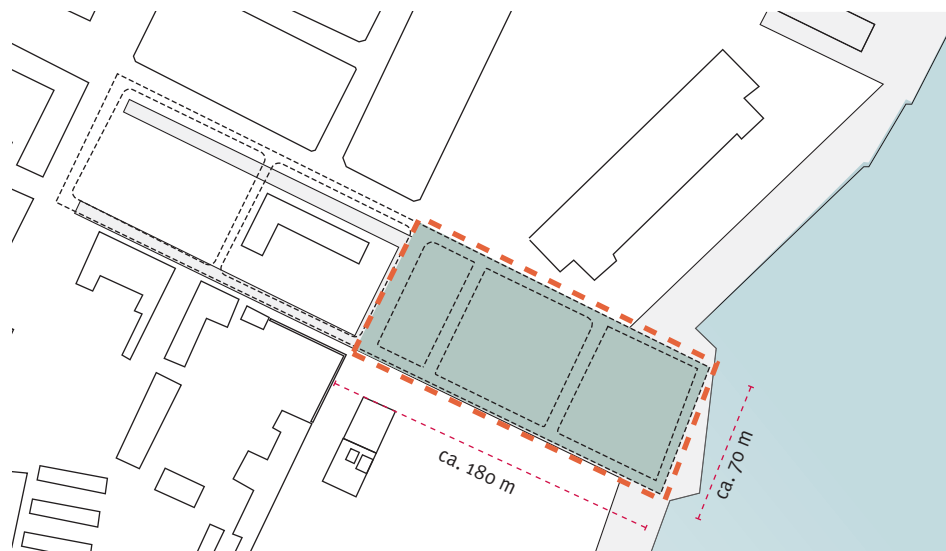
SIGTELINIER

Fra Festningsallmenningen er der en fantastisk panorama udsigt mod den nye opera med det nye Bjørvikas by-silhuet som kulisse. Sørengutstikkeren i Lohavn vil udgøre den fremtidige bymæssige afslutning på udsigten mod øst, hvor Ekeberg danner en markant landskabelig baggrund. Der vil være udsyn til fjorden, containere og færger i industrihavnen mod syd og Akershus Festningen mod vest. Mod nordvest og Grev Wedels Plass begrænses udsynet af terrænspring og støttemure. Nordvest for Festningsallmenningen er der fint indrammede kik til Kvadraturen og menneskemyldret på Karl Johan Gate.

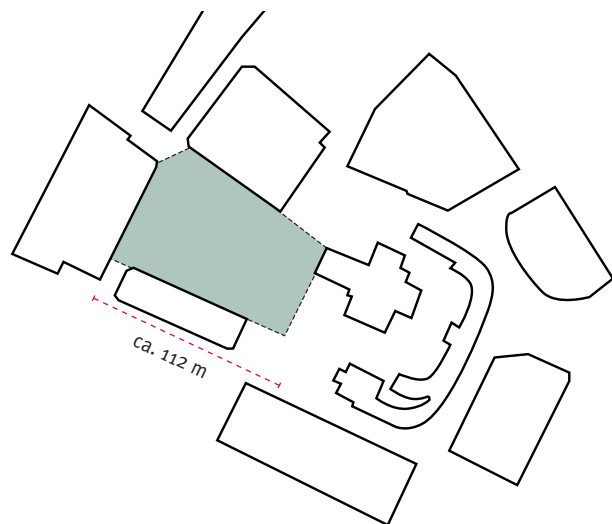
- Udsigtspunkter
- Sigtelinier mod fjorden
- Sigtelinier mod landskab og byrum
- Sigtelinier mod specifikke bygninger

Byrums skala

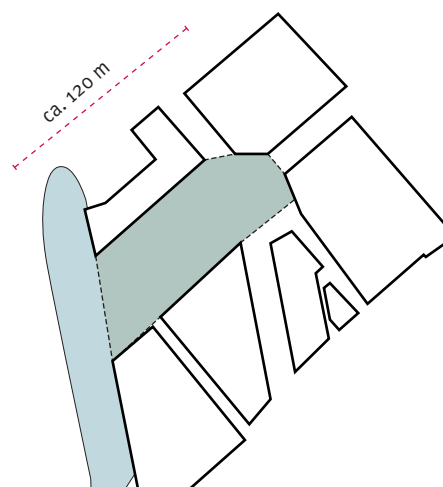
Festningsallmenningen er præget af den store skala med udgangspunkt i de nærliggende store bygningsvolumner i Kvadraturen, Akershus festning på toppen af Akershusryggen, den store flade mod havnen og de åbne vidder over fjorden. Byrummet mangler rumlige afgrænsninger, og dette vil have indflydelse på den rumlige oplevelse - således at det vil opleves som meget stort og udflydende. Det er derfor afgørende, at der skabes mindre rumligheder og afgrænsninger.

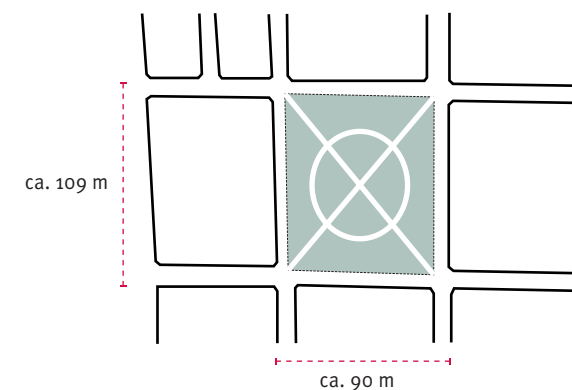
FESTNINGSALLMENNINGEN 1: 4.000

STORTORVET, OSLO 1: 4.000

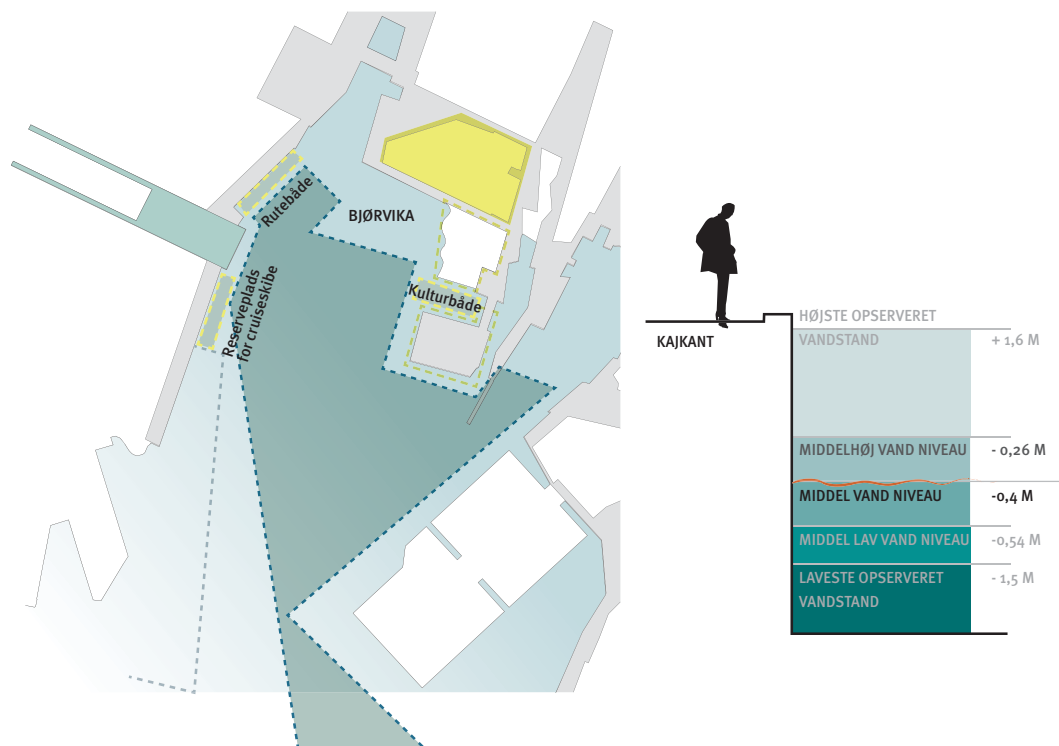

BRYGGETORGET, OSLO 1: 4.000

OLAF RYES PLASS, OSLO 1: 4.000

Vand- og Vindforhold

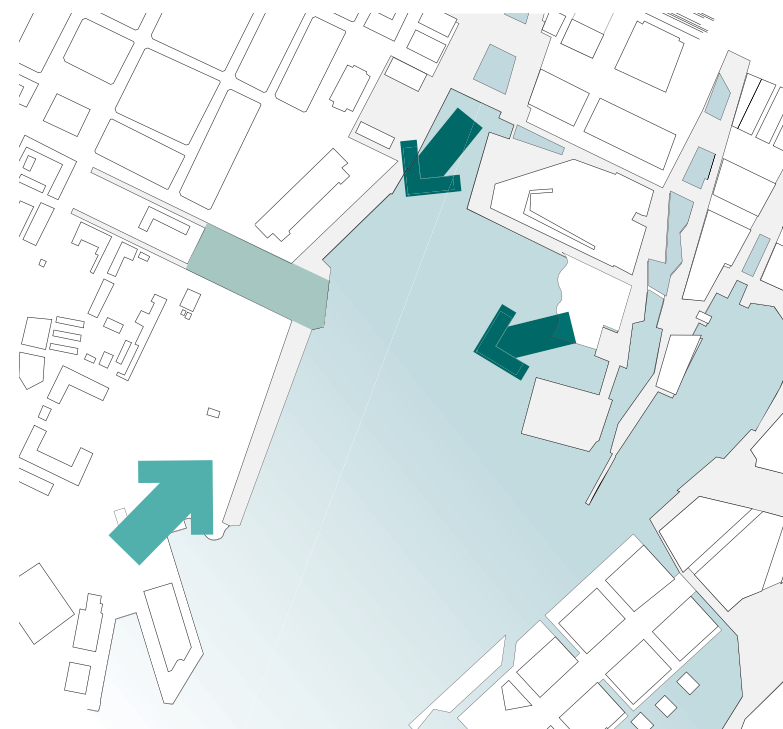

VANDFORHOLD

Under normale omstændigheder varierer vandstanden i Bjørvika mellem - 0,54 og - 0,26 m. Den kan dog i ekstreme tilfælde spænde fra - 1,5 til + 1,6 m. - dette bør inddrages i forbindelse med udformning af kanten for Festningsallmenningens kobling til fjorden.

Rutebåde og cruise skibe med turister vil lægge til tæt på/ved Festningsallmenningen, dette vil bidrage med en helt speciel stemning - særligt i sommersæsonen, hvor de store skibe vil udgøre en attraktion i sig selv. Afstanden over vandet til operabygningen vil opleves yderst kort både visuelt, og hvis man ønsker at sejle dertil i en vandtaxi.

- KULTUREL DESTINATION VED VAND OPERA
- VANDRELATERET DESTINATION BYSTRAND OG SEJLKLUBBER
- FORTØJNINGSPADS
- TRAFIKOMRÅDE
- INDUSTRIHAVN MED FÆRGE TERMINAL

VINDFORHOLD

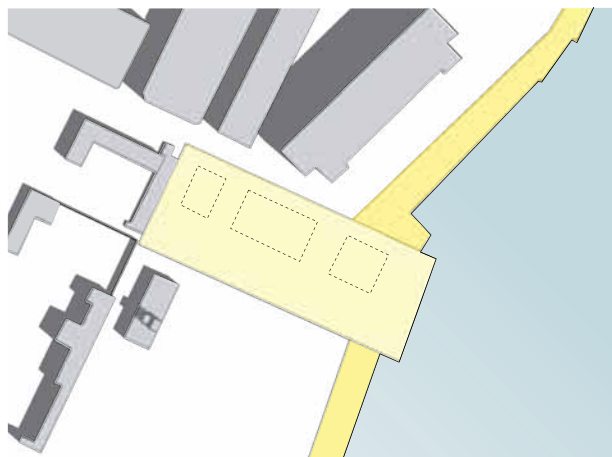
Den sydvestlige vind vil hele året blæse fugtig luft ind fra fjorden. I vinterhalvåret vil kold luft komme ind fra nordøst. Cirka 1/3 af året må man regne med, at der blæser en frisk brise eller mere. Festningsallmenningen ligger yderst eksponeret og vil det meste af året være udsat for vindpåvirkning. For at højne bylivskvaliteten er det derfor yderst vigtigt få skabt beskyttede opholdssteder med læ og begrænse negative vindeffekter.

Helårsvind fra sydvest

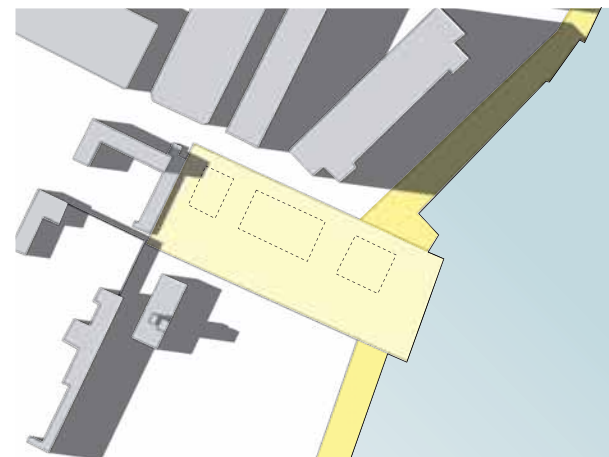
Kold vintervind fra nordøst

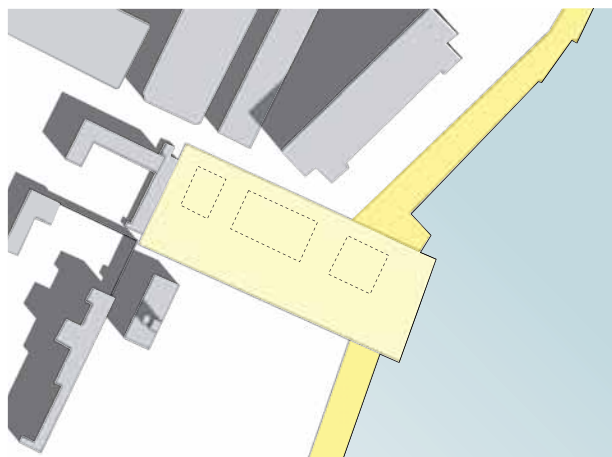
Solforhold

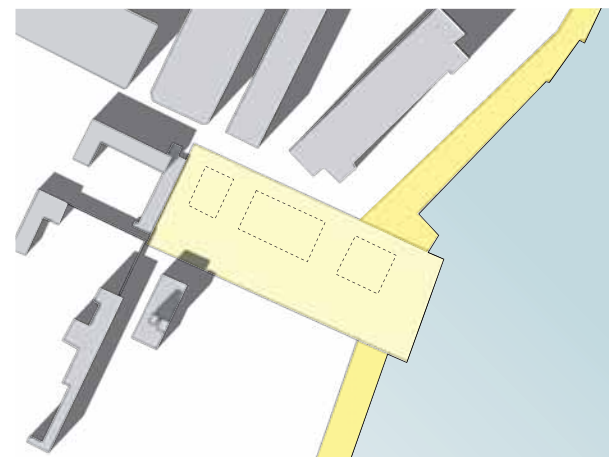
FORMIDDAGS SOL OM SOMMEREN
Kl 10.00 1. Juli.

AFTENSOL OM SOMMEREN
Kl 18.00 1. Juli.

FORMIDDAGSSOL VED JÆVNDØGN
Kl 10.00 21. marts.

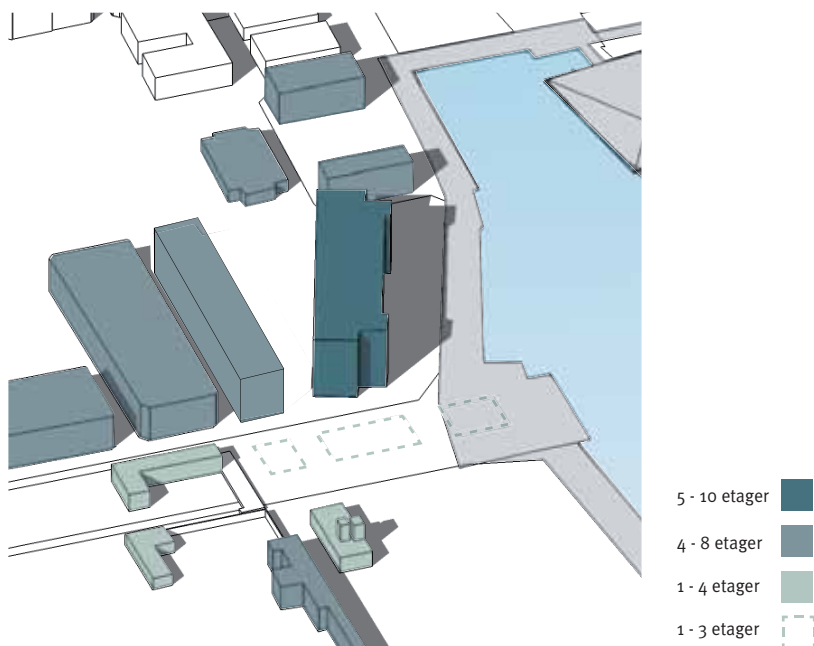

EFTERMIDDAGSSOL VED JÆVNDØGN
Kl 15.00 21. marts

ATTRAKTIVE STEDER OM DAGEN OG AFTENEN

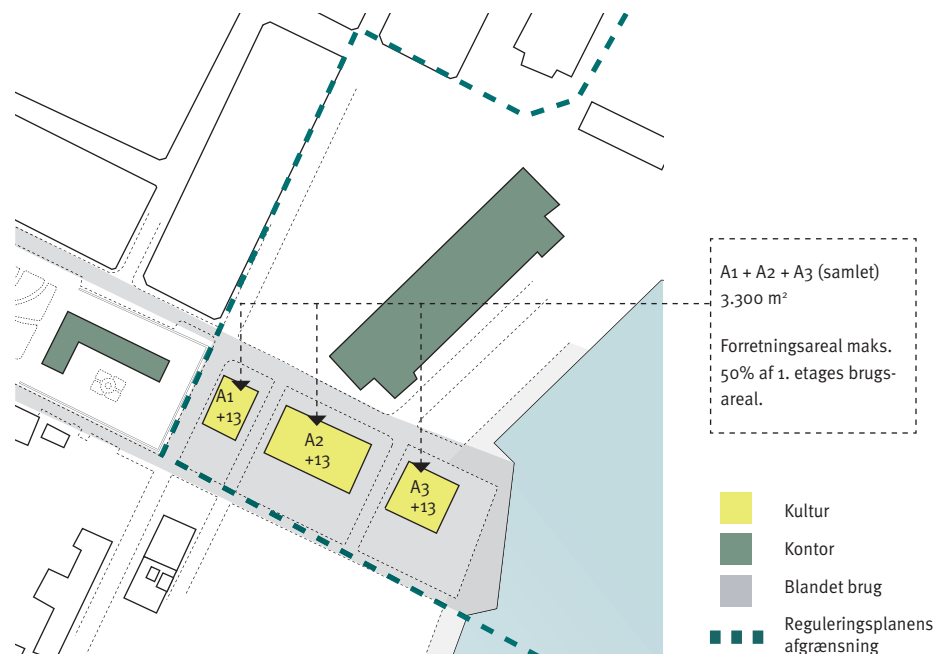
Festningsallmenningen vil generelt have gode lysforhold med mulighed for sol-eksponering over hele dagen, og om aftenen i månederne, hvor solen står højt på himlen. Oslo har mellem 200-250 solskinstimer per måned fra maj til august. Der er derfor et stort potentiale for rekreative aktiviteter i solen både sommer og vinter. Byggefelter og bygninger beskrevet i Reguleringsplanen er ikke indtegnet på skyggediagram, da størrelser på bygningsvolumener ikke er fastlagt. Pavilloner bør placeres så de optimerer de klimatiske kvaliteter - skaber gode pladser med sol og minimerer skygge i opholdszoner.

Bygningshøjder, Funktioner og Topografi

BYGNINGSHØJDER

Kvadraturen udgør en markant urban bygningsbaggrund for Festningsallmenningen. Mod vest danner Akerhus en landskabelig baggrund.

Bygningsfelter fra Reguleringsplanen er stiplede ind. I henhold til Reguleringsplanen er bygningerne i Festningsallmenningens individuelle bygninger af begrænset højde op til kote 13.

FUNKTIONER

Funktionerne omkring Festningsallmenningen er domineret af erhverv og administration samt kunst- og kulturinstitutioner. Bygningerne i Festningsallmenningen skal anvendes til kulturelle og kommercielle formål. Dette kan supplere de eksisterende institutioner i området og understøtte allmenningens karakter af kultur-destination. På grund af placeringen oven på havnetunnelen skal bygningerne i Festningsallmenningen udføres som lette konstruktioner - som pavillonbygninger.

Som byggefelterne - A1, A2 og A3 - er placeret i Reguleringsplanen udgør de store udfordringer for kvaliteten af både byliv og haveanlæg i allmenningen. I kapitlet "Kant" vil dette blive diskuteret. I kapitlerne "Liv" og "Terræn" er pavillonerne placeret i henhold til Reguleringsplanen.

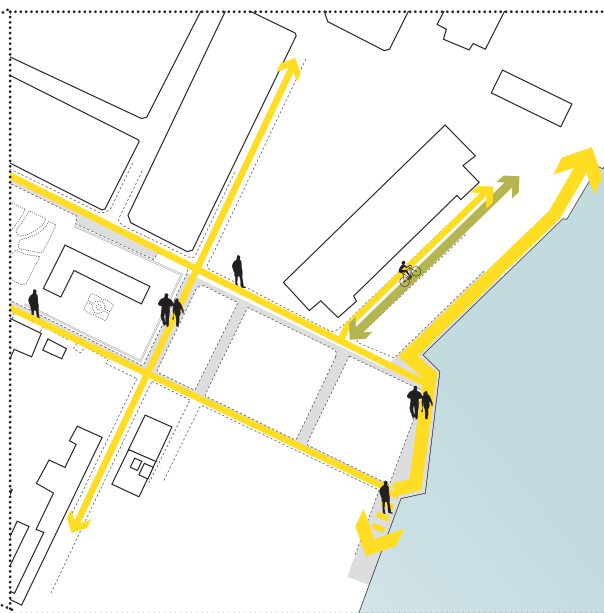
Trafik og Bevægelse

- Hovedgater
- Lokalgater
- Tværgater

ALLMENNING SOM BINDELED

Det er en bærende idé for udviklingen af Bjørvika, at hver allmenning skal forbinde det nye byområde med det eksisterende Oslo. Festningsallmenningen kobler Akershus og Kvadraturen til fjorden, og danner en grøn forbindelse mod nord til Rådhusplassen. Festningsallmenningen udgør et ankerpunkt på havnepromenade og skal danne udgangspunkt for en fremtidig fortsættelse af promenaden mod Revierhavnen og Pipervika.

- Cykelfelt
- Fodgænger

FODGÆNGERE OG CYKLISTER

Der vil være cykelfelt langs Langkaigata frem til Festningsallmenningen. Fodgængertrafikken i Festningsallmenningen vil være udfordret af de gennemkørende veje, der flere steder deler allmenningen på tværs. Det vil være nødvendigt at begrænse vejenes barriere effekt og efterstæbe at opnå en god balance mellem de forskellige trafikarter.

- Biltrafikk
- Busser
- - - - - Trafik til og fra havne tunnel
- - - - - Beredskabsvej
- ◀ Holdeplads fjordbus/vandtaxi

BILTRAFIK

Festningsallmenning vil være belastet af de gennemkørende veje, der servicerer færgeterminalen og industrihavnen mod syd samt trafik til og fra tunnelen under fjorden.

Vision

Festningsallmenningens store attraktion vil være et landskabeligt grønt byrum med en fantastisk udsigt over fjordlandskabet og Bjørvika med den nye opera som visuelt ankerpunkt.

Festningsallmenningen danner ramme om kunst- og kultur liv med udstillinger og events med baggrund i de omkringliggende kunst- og kultur institutioner. Festningsallmenningen kan udgøre udgangspunkt for et besøg på Akershus eller de forskellige institutioner, der ligger i området, for turisten eller den historie, kunst og kultur interesserede Oslo-borger samt være en destination for livet på havnepromenaden. Det er derfor vigtig at understrege byrummets særlige identitet og status som besøgsmaal med færre mennesker på hverdage og flere besøgende i weekender og ferier og i forbindelse med særlige begivenheder.

En udfordring for at skabe byliv i Festningsallmenningen er byrummets få bygningskanter, der savner aktive funktioner, der kan understøtte livet og skabe aktivitet i byrummet. Biltrafikken vil ligeledes udfordre bylivet i Festningsallmenningen, da flere veje deler byrummet op og skaber barrierer samt forringer muligheden for at skabe et sammenhængende byrum med attraktive opholdssteder.

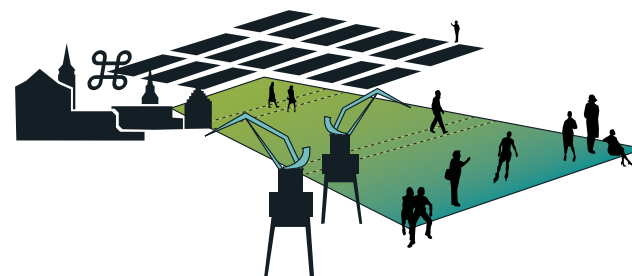
01.

KUNST OG KULTUR LIV

Med baggrund i de kultur institutioner, der ligger i området, tilbyder Festningsallmenningen helt særlige kunst og kultur oplevelser med udstillinger i pavilloner og mulighed for optræden.

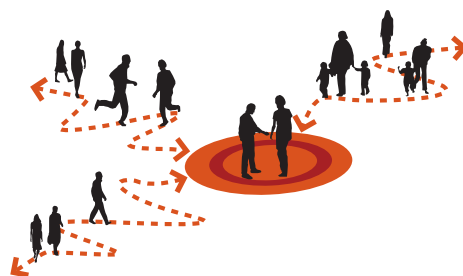
02.

BYLIV I EN HISTORISK KONTEKST

Festningsallmenningen forbinder den klassiske by, Akershusneset med festningen, industrihavnen og fjorden. Byrummet skal formidle dette møde, fortælle historier og danne en rekreativ grøn ramme om det mere rolige byliv.

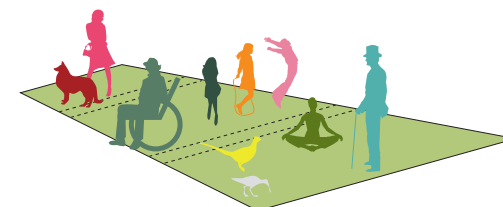
03.

EN DESTINATION

Festningsallmenningens placering på kanten af byen, uden funktioner i kanten der kan bidrage med liv og aktivitet, vil være en udfordring i forhold til at genere naturligt byliv. Det er derfor vigtig at skabe gode forudsætninger for allmenningens identitet og status som destination og besøgsmaal.

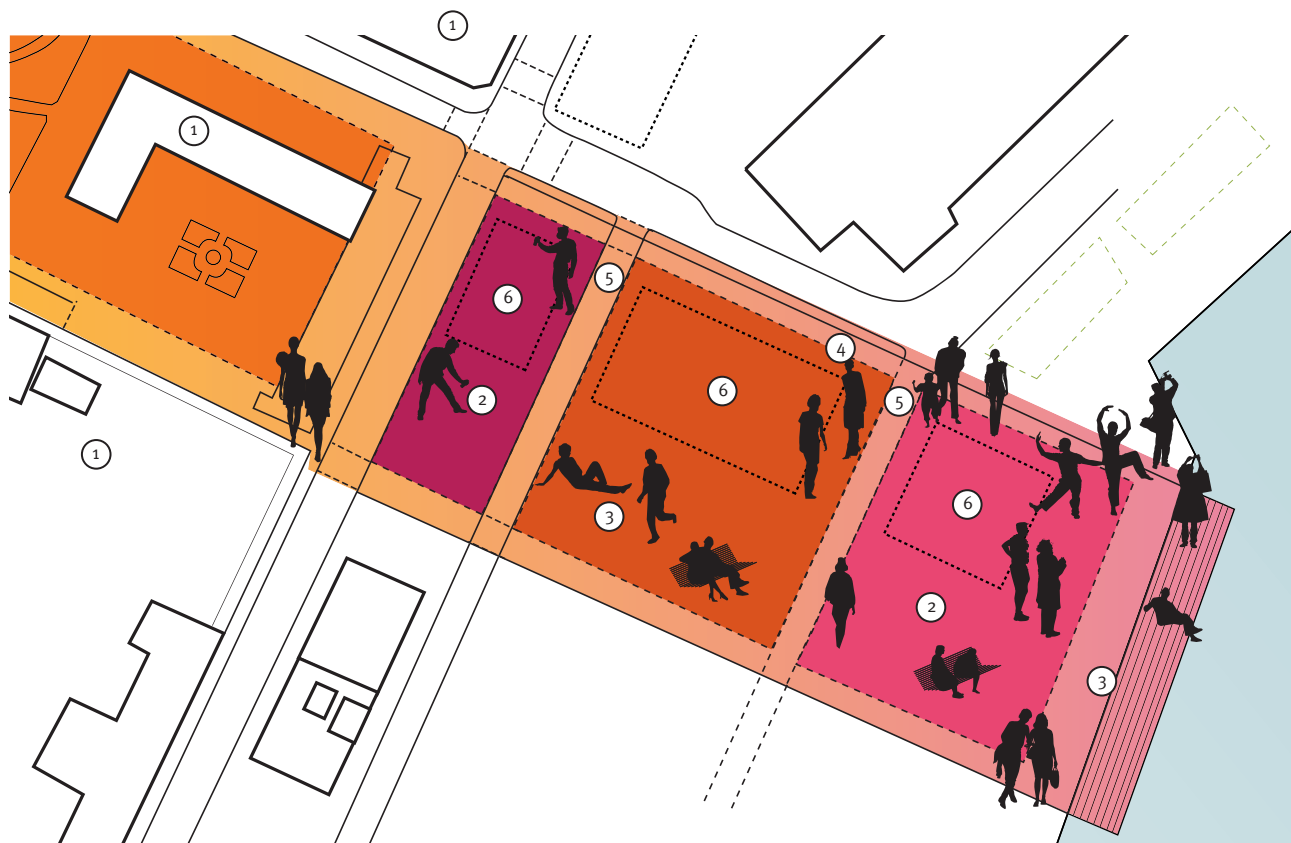
04.

ET BYRUM FOR ALLE

Festningsallmenningen skal invitere forskellige brugergrupper - turisten, den kultur og kunst interesserede Oslo borger og folk på havnepromenaden - og kunne tilbyde behageligt byliv for alle.

Anbefalinger

Festningsallmenningens mange herlighedsværdier som blandt andet en storslået udsigt og gode solforhold skal varetages optimalt og skabe udgangspunkt for et byliv af høj kvalitet med attraktive opholdsmuligheder ved vandet, kunst og kultur aktiviteter og rekreation i det grønne. For at understøtte livet i Festningsallmenningen er det meget vigtigt at etablere funktioner, der kan aktivere byrummet og fungere som generatorer for bylivet. Der skal sikres en klar og overskuelig trafikafvikling og zoner, således at bylivet kan udspille sig i trygge rammer og fodgængere kan færdes sikkert. Attraktive forbindelser skal sikre byrummet som en inviterende kobling til byen og havnepromenaden.

Hvis der ikke skabes en stærk identitet og tilhørsforhold til de lokale funktioner og omgivelser vil fundamentet for allmenningen som byattraktion og destination ikke være til stede. Hvis byrummet domineres af biltrafik, og der ikke skabes attraktive opholdsmuligheder, vil allmenningen blive et gennemgangsrum, der ikke inviterer til besøg.

1 **POTENTIALE:** BELIGGENHEDEN TÆT PÅ KULTURELLE INSTITUTIONER UNDERSTØTTER ET SÆRLIGT KUNST OG KULTUR LIV I ALLMENNINGEN

RISIKO: MANGLENDE IDENTITET FØRINGER MULIGHEDEN FOR AT SKABE EN BYATTRAKTION

2 **POTENTIALE:** MUSEER OG TEATRE BENYTTET BYRUMMET SOM "UDSTILLINGSVINDUE" FOR UDSILLINGER OG EVENTS

RISIKO: MANGLER OPLEVELSER OG AKTIVITETER VIL BYRUMMET IKKE INVITERE TIL BESØG

3 **POTENTIALE:** ALLMENNINGENS UNIKKE UDSIGT FEJRES OG BYRUMMET SKAL INVITERE TIL OPHOLD VED VANDET OG I GRØNNE OMGIVELSER

RISIKO: FESTNINGSALLMENNINGEN UDNYTTET IKKE SINE HERLIGHEDSVÆRDIER OG BLIVER TIL ET TRANSITRUM

4 **POTENTIALE:** ALLMENNINGEN KOBLER DE FORSKELLIGE BYDELE, HAVNEN OG FJORDEN

RISIKO: UDEN ATTRAKTIVE FORBINDELSER OPLEVES BYRUMMET IKKE SOM ET INVITERENDE BINDELED, OG DEN BYMÆSSIGE SAMMENHÆNG GÅR TABT

5 **POTENTIALE:** ET TRAFIKALT HIERARKI OG EN GOD BALLANCE MELLEM DE FORSKELLIGE TRAFIK ARTER ØGER OPLEVELSEN AF TRYGHED OG BEGRÆNSER BARRIEREVIRKNING

RISIKO: BYRUMMET DOMINERES AF TRAFIK OG OPLEVES UOVERSKUELIGT OG UTRYGT

6 **POTENTIALE:** KUNST OG KULTUR PAVILLONER SKABER FIKSPUNKTER FOR AKTIVITET OG UDGANGSPUNKT FOR ET LEVENDE BYRUM

RISIKO: INAKTIVE FUNKTIONER OG INTROVETE BYGNINGER GENERERE IKKE BYLIV

Funktioner og bylivszoner

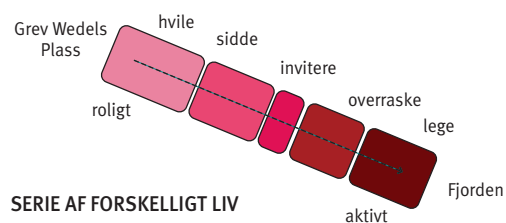
Festningsallmenningen skal tilføres funktioner, der kan bidrage med aktivitet og liv til byrummet og underbygge identiteten som kunst og kultur sted:

Pavilloner der kan indeholde forskellige kunst og kultur aktiviteter og skaber omdrejningspunkter for liv såvel inde som ude via attraktive kantzoner.

Haveanlæg med blomster og kunst, der kan danne rammen om rekreativt ophold i raffinerede omgivelser - en unik situation i kontrast til Akersryggets klippelandskab og den rå industrihavn.

En åben fleksibel plads der giver mulighed for midlertidige udstillinger, performance og byrumskunst.

Café med udeservering, hvor man kan komme tæt på vandet og nyde udsynet og den fantastiske udsigt over Bjørvika og operaen.

AKTIVE KANTER

For at styrke bylivet tæt på allmenningen etableres publikumsorienterede funktioner i stuetaen - f.eks. med butikker og restauranter i havnelagerbygningen.

REKREATION VED VANDET

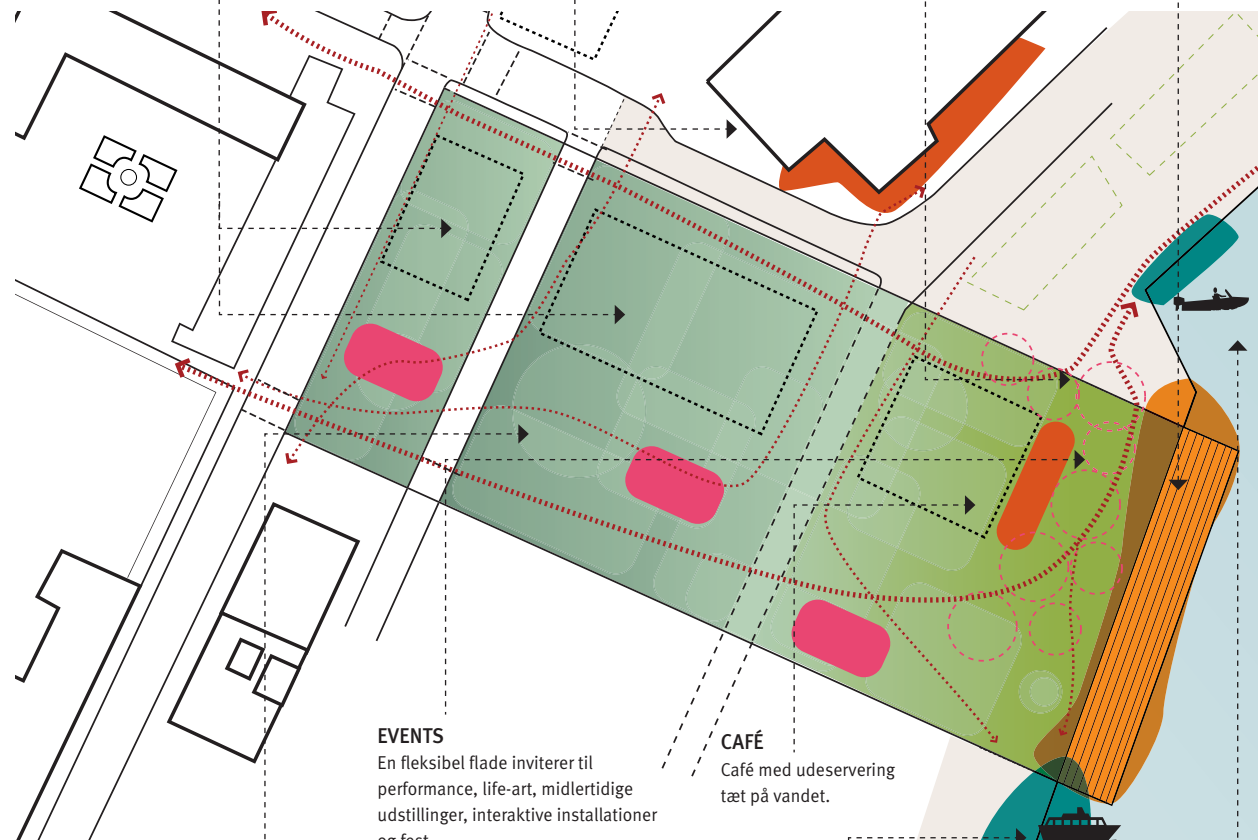
En attraktiv opholdszone ved vandkanten med udsigtspunkt og kunstnerisk udsmykning.

PAVILLONER

Pavilloner med gallerier og udstilling af kunst og lokal kulturhistorie vil bidrage med aktivitet til byrummet.

LANDMARK - ET STOP PÅ TUREN

Festningsallmenningen danner en markant afslutning på havnepromenaden og en destination for rutebådstrafikken.

EVENTS

En fleksibel flade inviterer til performance, life-art, midlertidige udstillinger, interaktive installationer og fest.

CAFÉ

Café med udeservering tæt på vandet.

KUNST I DET GRØNNE

Havekunst, vandelementer og skulpturer inspirerer og stimulerer sanserne.

CRUISE SKIBE

Turister fra og besøgende til cruiseskibe befolker Festningsallmenningen i sommersæsonen.

VANDTAXI

Små vandtaxaer forbinder Festningsallmenningen med operaen, det øvrige Bjørvika og resten af Oslo.

Efter et besøg på Akershus er det dejligt at hvile benene!

Det er skønt med en grøn park så tæt på vandet!

Festningsallmenningen giver os kunst på mange måder!

Der foregår altid noget spændende!

Træer og himmel spejler sig i vandet på en helt særlig måde!

Herfra er udsigten til operaen helt fantastisk!

Festningsallmenningen

Terræn

- Vision
- anbefalinger
- Beplantning
- Fladen - bevægelser og funktioner
- Vand
- Ophold - Møblering
- Belysning

Vision

Festningsallmenningen kobler byen til vandet via en serie af rum, der afsluttes med den store panoramaudsigt over Oslo, fjorden og Ekebergåsen.

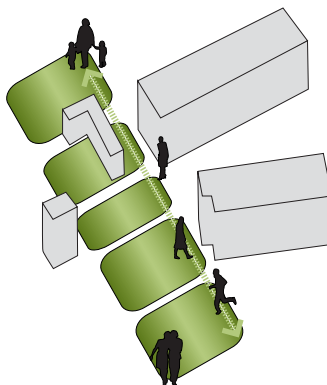
Festningsallmenningen danner indledning / afslutning på havnepromenaden og dette bør fejres og fremgå af terrænbehandlingen.

Terrænet i Festningsallmenningen understøtter byrummet som en grøn akse fra byen til fjorden i form af en parkmæssig forlængelse af Grev Wedels Plass. Terrænbehandlingen sikrer en rumlig definition og afgrænsning af byrummet og tilfører skala og detaljer. Samtidig understøtter terrænet oplevelsen af et samlet byrum.

Terrænet skaber gode forhold for byrummet som ramme for kunst og kultur med gode opholdsmuligheder for alle brugergrupper. Terrænet sikrer gode forbindelser igennem byrummet.

Belysningen skal underbygge den særlige stemning i Festningsallmenningen - på én gang poetisk og stærk.

01.

EN SERIE AF RUM - EN GRØN AKSE

Festningsallmenningen består af en serie af rumligheder, der kobler til den bymæssige kontekst og afslutter den grønne akse fra Grev Wedels Plass mod fjorden.

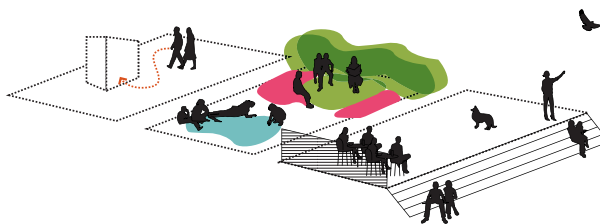
02.

ET BYRUM MED FOKUS PÅ SÆSON OG KUNST

Festningsallmenningen skal have en parkmæssig karakter, hvor beplantning understøtter den rumlige afgrænsning og tilfører byrummet sanselige oplevelser.

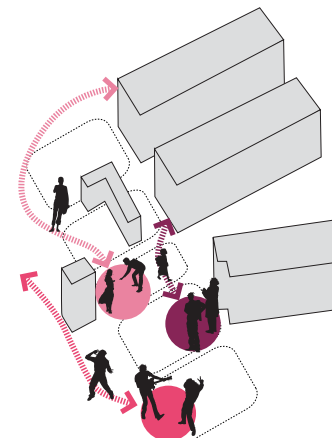
03.

ET TERRÆN DER UNDERSTØTTE BYLIVET

Terrænet i Festningsallmenningen skal optimere og tilføre lokale herlighedsværdier og samtidig invitere til ophold og recreation. Terrænet optimerer solforholdene og skaber læ i allmenningen, der er udfordret af vind.

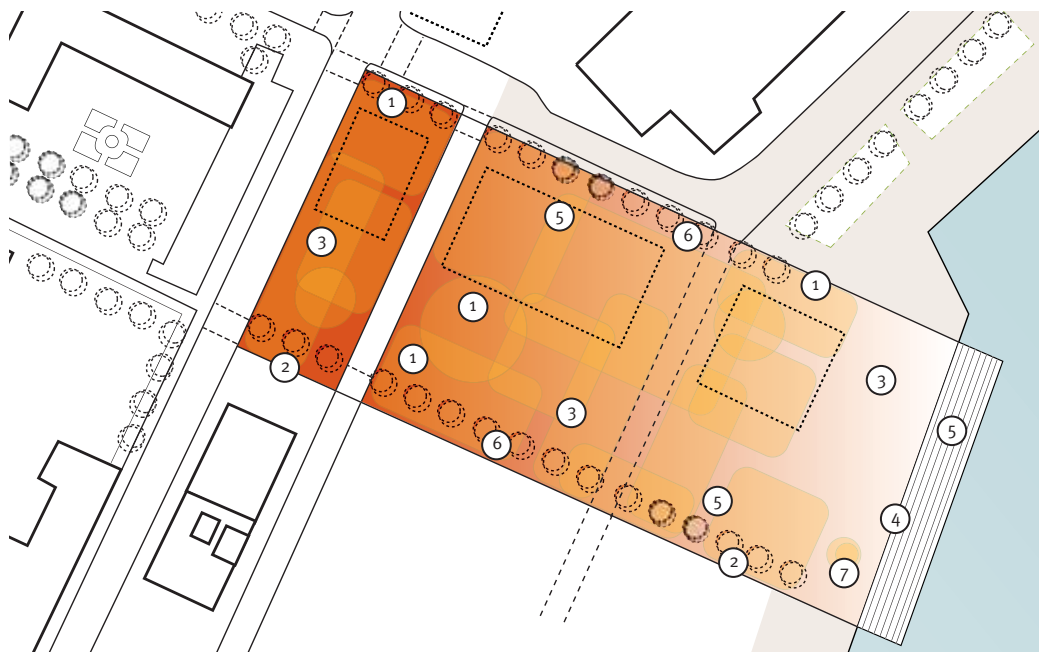
04.

PLADS TIL KUNST OG KULTUR

Terrænet understøtter Festningsallmenningen som "udstillingsvindue" for kunst og kultur. De nærliggende kunst- og kulturinstitutioner kan placere dele af deres udstillingsvirksomhed i Festningsallmenningen for at styrke relationen til omgivelserne og skabe aktivitet i byrummet.

Anbefalinger

Terrænbehandlingen i Festningsallmenningen skal understøtte aflæseligheden af byrummet og skabe et veldefineret byrum. Terrænet skal sikre mulighed for et inspirerende byliv med gode muligheder for ophold og aktivitet med udgangspunkt i kunst og kultur. Terrænet skal understrege byrummets særlige identitet som et grønt rum tæt på vandet med sol, læ og beskyttede uderum. Terrænudformningen skal tilgodese gode forhold for fodgængere og sikre sammenhæng med den omkringliggende by.

Byggefelter er indtegnet i henhold til Reguleringsplanen. For at sikre en optimal rumlig disponering af allmenningen er det vigtigt at vurdere størrelser og placering af byggeriet nøje. Se nærmere under Kapitlet "Kant".

Festningsallmenningen mangler rumlig definition og fremstår ikke som en værdig afslutning på havnepromenaden. Terrænet formidler ikke tilknytning til omgivelserne og inviterer ikke bylivet indenfor, hvorfor Festningsallmenningens status som byattraktion går tabt.

POTENTIALE: BEPLANTNING OG BEBYGGELSE DEFINERER RUM I FORHOLD TIL DE UDFLYDENDE OMGIVELSER.

RISIKO: MANGLER RUMLIIG AFGRÆNSNING VIL OPLEVELSEN AF RUMMET FORRINGES.

POTENTIALE: TERRÆNET SKABER BESKYTTELSE OG LÆ FOR VINDEN SÆRLIGT FRA SYDVEST.

RISIKO: UDEN BESKYTTELSE FOR VIND VIL BYRUMMET IKKE INVITERE TIL OPHOLD.

POTENTIALE: TERRÆNET TILGODESER ET VARIET BRUG OG SKABER FLADER OG KANTER, DER INVITERER TIL OPHOLD OG AKTIVITET.

RISIKO: MANGLER DER INCITAMENTER TIL OPHOLD VIL BRUGEN AF RUMMET BEGRÆNSES.

POTENTIALE: TERRÆNUDFORMNING SIKRER GODE ADGANGSFORHOLD FOR ALLE.

RISIKO: TERRÆNFORSKELLE OG VEJE UDGØR FYSISKE BARRIERER OG BEGRÆNSEN ADGANG.

POTENTIALE: UDSIGTEN OVER FJORDEN OG MØDET MED VANDET TILFØRER BYRUMMET SÆRLIGE ATTRAKTIONER.

RISIKO: HINDRES UDSIGTEN OG MANGLER FORBINDELSE TIL VANDET FORRINGES OPLEVELSEN OG BRUGEN AF BYRUMMET.

POTENTIALE: KARAKTERFULD BELYSNING SKABER IDENTITET OG SIKRER OPLEVELSE AF TRYGHED.

RISIKO: MANGLENDE ELLER SVAG BELYSNING BEGRÆNSEN BRUGEN AF RUMMET I DE MØRKE TIMER.

POTENTIALE: ET LANDMARK MARKERER ALLMENNINGENS SÆRLIGE STATUS SOM "INDGANG" TIL BJØRVIKA

RISIKO: UDEN ET SÆRLIGT VARTEGN VIL OPLEVELSEN AF FESTNINGSALLMENNINGEN I DEN BYMÆSSIGE SAMMENHÆNG SVÆKKES.

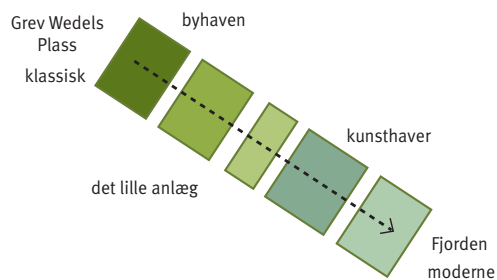
Beplantning

Festningsallmenningen etableres som et grønt byrum - et byrum for havekunst - der spænder fra den klassiske historiske have til en moderne urban park, hvor landskabskunst skaber en særlig identitet.

Træer i rækker afgrænser byrummet og trækker forbindelsen op fra Grev Wedels Plass.

Beplantningen skal understøtte Festningsallmenningens rekreative karakter, skabe læ og understøtte et godt mikroklima. Beplantningen skaber indrammede kikker mod vandet for at sikre visuel kontakt til fjorden. Haveanlægget skal danne rolige rammer for ophold og baggrund for udstillinger, installationer og lignende med udgangspunkt og reference til de omkringliggende kunst og kulturhistoriske institutioner.

Artistisk udformet beplantning og grønne installationer tilfører Festningsallmenningen en særlig karakter og oplevelser. Specielle beplantningstyper kan være et kendetegn for stedet f.eks. tidligt vårspring, skønne dufte og smukke farver og former.

DEN GRØNNE AKSE/ SERIE AF HAVER

DEN GRØNNE AKSE

De historiske alléer videreføres som trærækker langs allmenningens kanter. Træerne definerer byrummet og tilfører struktur og skala.

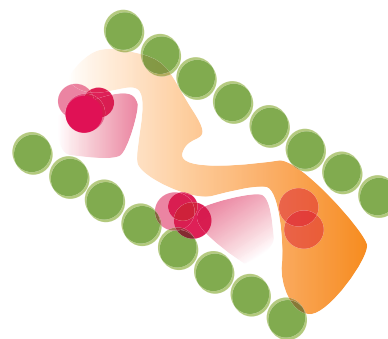
FLEKSIBEL BEPLANTNING

Beplantning i krukker udgør et fleksibelt element, der kan ændre placering og indhold hen over året.

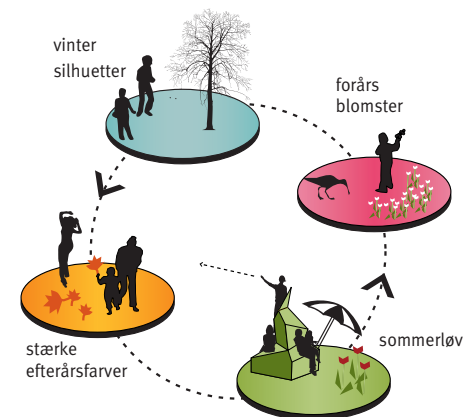
KUNSTHAVER - HAVEKUNST

De grønne elementer - klippet stedsegrøn og farvestrålende blomsterbede - kan være en del af den kunstneriske identitet i Festningsallmenningen.

VARIERET BEPLANTNING

Beplantningen skal skabe oplevelser og variation i byrummet. Markante træer skaber kant mod omgivelser og skaber forbindelse til fjorden.

ÅRSTIDSVARIAION

Beplantningen skal understøtte allmenningens særlige identitet og karakter og markere årets gang poetisk og sanseligt med dufte, farver og former.

Beplantning

HAVNEPROMENADEN

Grønne elementer kobler Havnepromenaden til Festningsallmenningen og forøger den rekreative værdi.

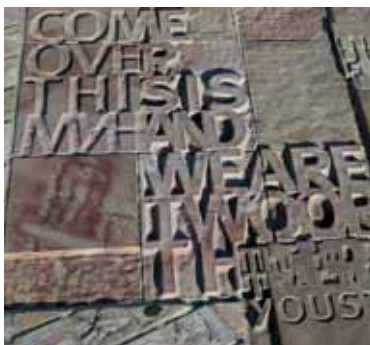
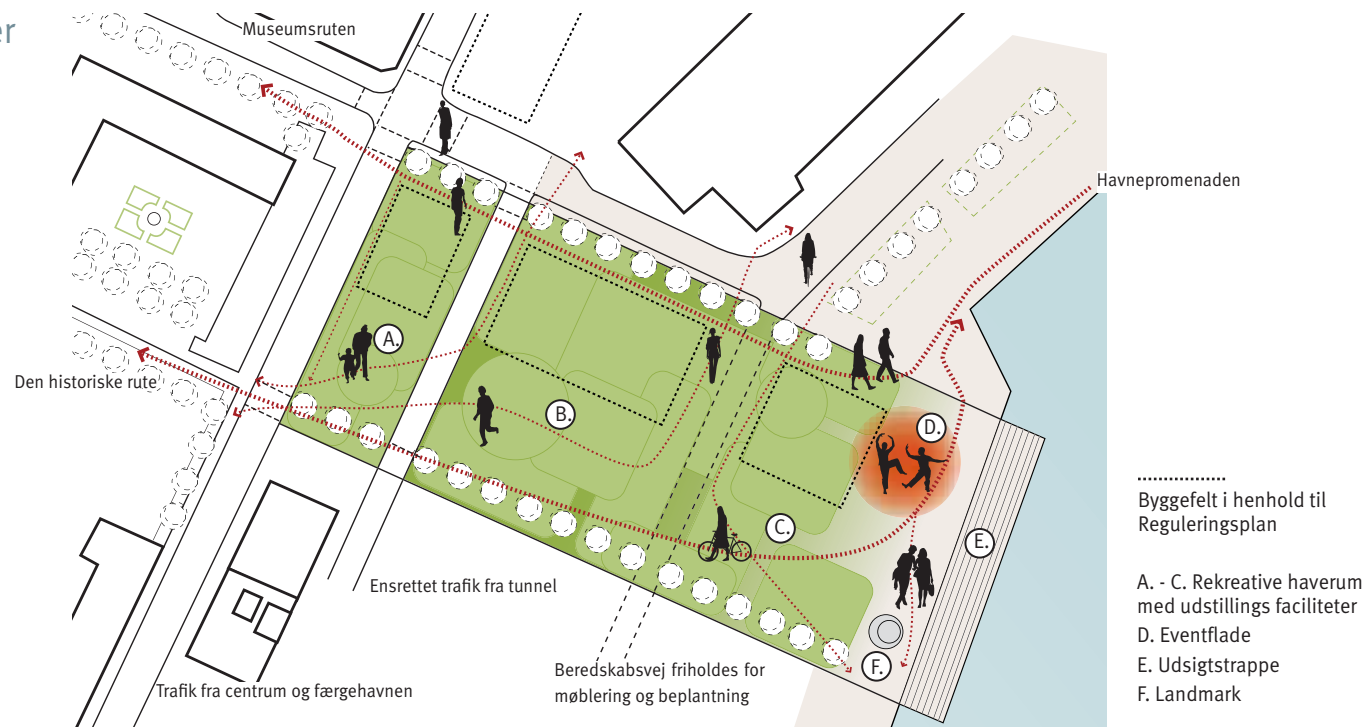
DEN URBANE PARK

Beplantningen danner ramme om bevægelsesforløb og rekreativt ophold.

Fladen - bevægelser og funktioner

Festningsallmenningen omgives og opdeles af gennemkørende trafik. Allmenningen udgør en vigtig kobling mellem byen og fjorden, det er derfor vigtigt, at terrænet skaber gode fodgængerforbindelser til og igennem byrummet. Terrænet skal signalere høj prioritering af fodgængere, hvor den gennemkørende trafik skal passere i et tilpasset urbant tempo. Belægningen fletter ind i terrænet og understøtter oplevelsen af allmenningen som et samlet byrum. Overfladen skal tilgodese tilgængelighed og forholde sig til opholds, bevægelses og aktivitets zoner.

Festningsallmenningen disponeres som en serie af rumligheder, der kan understøtte det planlagte kunst- og kultur liv. Funktioner med relation til de omkringliggende institutioner placeres i lette pavilloner, der udgør omdrejningspunkter for aktivitet og bevægelser i byrummet. Pavillonerne behandles nærmere under afsnittet "Kant".

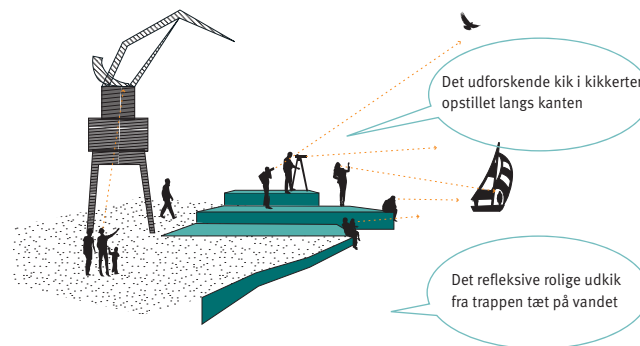
DE SMÅ HISTORIER

Spor og henvisninger til den historiske og kulturelle kontekst integreres i terrænet som f.eks. særlige belægningsdetaljer, symboler, skiltning og små kik mv.

EVENTFLADE

Tæt på vandet, hvor Festningsallmenningen møder havnepromenaden, etableres en fleksibel flade, der udgør scene for ophold, byrumskunst, temporære udstillinger, events og ophold.

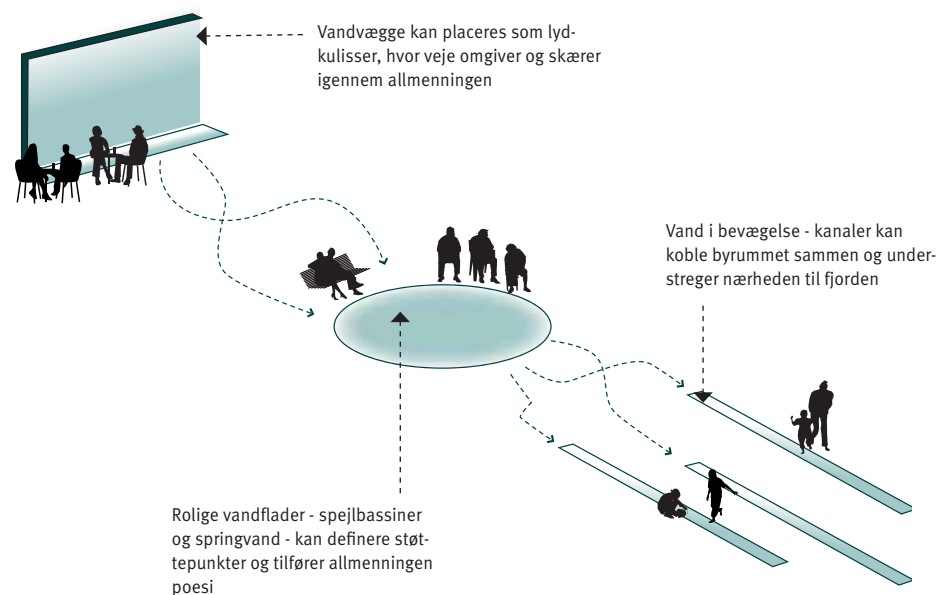
UDSIGT

Et særligt aspekt ved Festningsallmenningen er den unikke udsigt over fjorden og Bjørvikaområdet med Ekeberg i baggrunden. Her præsenterer operabygningen sig på smukkeste vis. Dette kan fejres ved at iscenesætte forskellige udsigtsoplevelser.

Vand

VANDVÆGGE

Vandvægge kan fungere som afskærmning og lydkulisse til dæmpning af trafikstøj. Vandvægge må dog ikke forhindre de visuelle forbindelse igennem byrummet.

Vandet kan introduceres i Festningsallmenningen som formelle klassiske elementer - bassiner og kanaler - der integreres i haveanlægget og skaber attraktive støttepunkter for ophold og understreger retninger og sammenhænge. Vandet i allmenningen kan tilføre byrummet sanselige oplevelser med udgangspunkt i de forskellige former og udtryk.

Allmenningen afsluttes i en formel klassisk urban kant og nedtrapning til fjorden. Her kan man sidde tæt på vandet og nyde udsigten over fjorden.

Festningsallmenningen har særligt gode forudsætninger for at implementere vand i byrummet, da etableringen af havnetunnelen sikrer optimale underlags- og funderingsforhold på stedet. Dette vil forenkle anlæg af vandelementer i byrummet.

SPEJLBASSIN

Vandbassiner skaber en levende flade og bringer lyset ned byrummet.

SPRINGVAND

Springvand og fontainer bringer lyd og dynamik ind i byrummet.

KANALER

Kanaler og vandrender markerer retninger og bevægelser i byrummet.

TRAPPER VED VANDET

Trapper giver adgange til fjorden og skaber sekundære siddepladser.

Ophold - Møblering

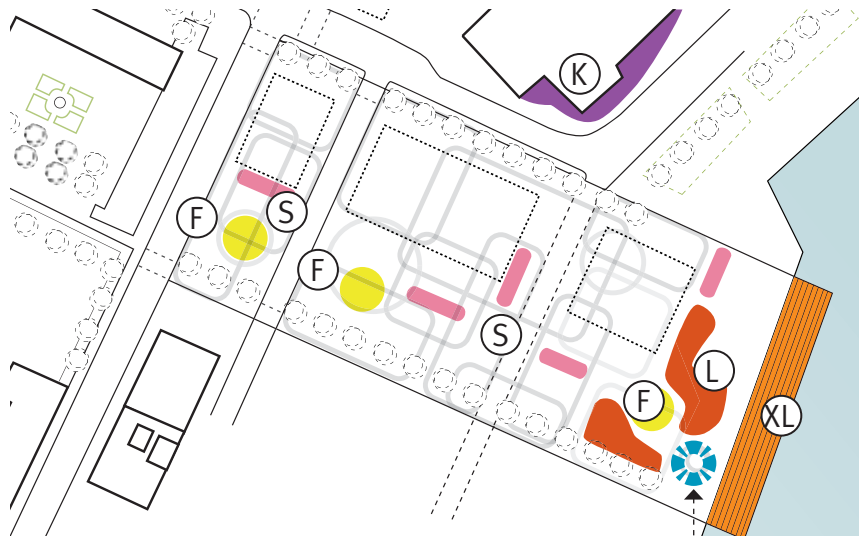
Festningsallmenningen skal tilbyde varierede opholdsmuligheder for lange, korte, formelle og uformelle ophold. Man skal kunne sidde beskyttet i læ og sol med godt udsyn til byrummet, og det der foregår.

De grønne rum skal indeholde opholdspladser i rolige omgivelser, hvor man kan opleve og sanse beplantning og vandelementer.

I forbindelse med de planlagte funktioner skal der etableres gode komfortable opholdspladser, hvorfra man kan følge med i aktiviteterne og nyde stedets herlighedsværdier.

Tæt på fjorden kan der placeres mere uformelle opholdspladser, der inviterer til mere afslappet ophold.

Festningsallmenningens særlige beliggenhed bør markeres ved placering af et landmark tæt på vandet. Det kunne være f.eks. moderne byrumskunst med reference til det nærliggende kunstmuseum eller en industrikran for at fejre stedets historie.

OPHOLD I BEHAGELIGE OMGIVELSER

Man skal kunne sidde behageligt i rolige omgivelser med udsyn og mulighed for at opleve og sanse beplantning og vand.

FLEKSIBEL MØBLERING

Løse stole kan møblere rummet efter behov og skabe dynamik og fleksibilitet. En særlig park-stol kan undertøtte stedets identitet.

LANDMARK - BYRUMSKUNST ELLER HAVNEKULTUR

Et særligt pejlemærke, der kan markere Festningsallmenningen i den overordnede bysammenhæng, placeres i zonen ved fjorden.

F

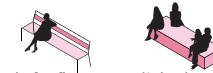
Fleksible stole der kan flyttes rundt og placeres ved de bedste pladser for stunden

XS

Sekundære siddepladser på kanter, pullerter og mure.

S

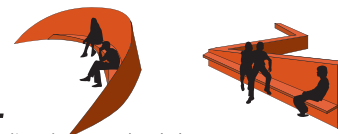
Bænke med plads for flere og mulighed for at sidde på forskellige måder.

M

Sociale siddepladser med grupperinger af bænke og siddepladser ved borde.

L

Rumlige elementer der skaber grænser og siddepladser i læ for vinden.

XL

Siddepladser for mange ved specielle events og for rekreation som landskabsintegrerede og topografiske elementer.

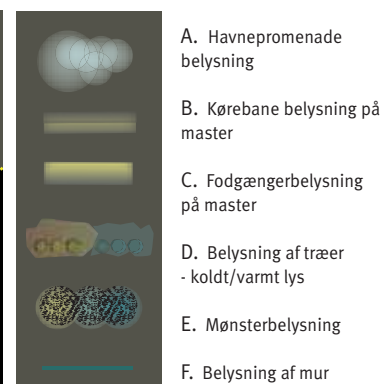
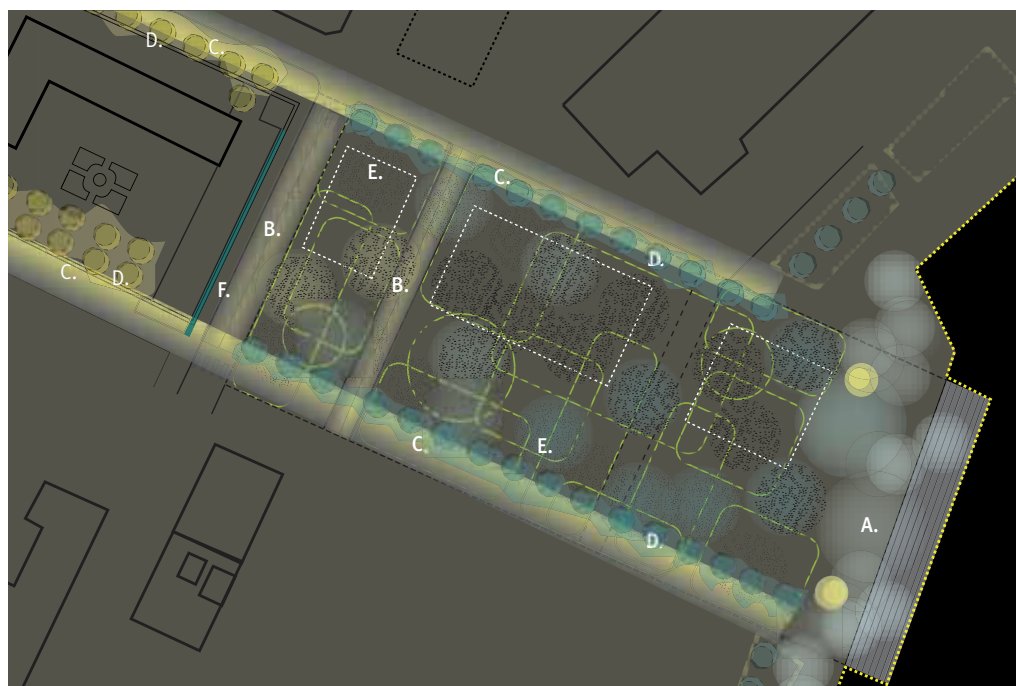
K

'K' for kommercielle siddepladser ved caféer.

Disse kan generere liv i byrummet, men kan aldrig erstatte behovet for offentlige siddepladser.

Belysning

Belysningen af Festningsallmenningen skal understrege Allmenningens status som bydestination og funktion som "port" til Bjørvika, når man kommer fra syd. Belysningen i Festningsallmenningen skal markere, at man ankommer til et særligt sted med et højere belysningsniveau og en speciel lyskomposition. Belysningskonceptet for Festningsallmenningen omfatter en funktionsbelysning af færdselsarealer igennem byrummet (B-C) og en iscenesættende oplevelsesbelysning (D-E-F), der kan bringe byrummets forskellige elementer i spil - beplantning, bygninger og eventuelle kunstgenstande.

Færdsels- og aktivitets zoner belyses af moderne parklamper med god optik og lysmaster med rettet lys.

En særlig lyssætning af beplantningen tilfører byrummet rumlighed og karakter. Sammenhængen til omgivelserne illustreres ved at lade dette belysningsgreb omfatte beplantningen omkring Grev Wedels Plass. Variation i farvetoner og -kulører - fra varme til kolde farver - fortæller historien om udviklingen fra det klassiske til det moderne.

Pavilloner står som tiltrækkende lysende objekter i parken. Man kan anvende mønsterbelysning (GOBO) i form af signaturer - f.eks. bladsilhuet - for de valgte trætyper til at skabe særlige oplevelser og understrege allmenningens identitet og karakter af have- rum. Denne belysning kan vises på udvalgte vandrette og lodrette flader - f.eks. pavillonfacader, muren ved Skippergata - og dermed skabe en helhedsoplevelse. Eventuelle kunstgenstande belyses som en integreret del af belysningsstrategien.

LANDMARK

Særlige objekter iscenesættes sanseligt og kunstnerisk.

LYSENDE TRÆRÆKKER

Belyste træerækker understreger forbindelser og sammenhænge med en variation af farvetoner.

PAVILLONER MED TRANSPARENS

Pavilloner står som lysende elementer og bidrager med indirekte oplysning af byrummet

FUNKTIONSBELYSNING

Belysning af færdselsarealer sikrer oplevelse af tryghed og tilgængelighed.

OPLEVELSESLYS

Mønsterbelysning fortæller en særlig historie, skaber rumlighed og giver tekstur til flader.

Kant

- Vision
- Anbefalinger
- Kantzone

Vision

Festningsallmenningen mangler rumlig definition i form af sammenhængende omgivende bebyggelse. Allmenningen afgrænses derfor af beplantning, hvor markante træækker skaber kant og danner overgang til omgivelserne.

Til forskel fra de øvrige allmenninge indgår der bebyggelse i selve byrummet. Allmenningens kanter dannes derfor dels af grønne elementer og dels af bygninger som beskrevet i Reguleringsplanen. Bebyggelsen udformes som lette enkeltstående pavilloner for at styrke parkkarakteren samt af hensyn til den underliggende tunnelkonstruktion. Pavillonerne indeholder funktioner, der kan tiltrække og generere liv i allmenningen - funktioner med baggrund i de omkringliggende kunst- og kulturinstitutioner. Pavillonernes kanter understøtter ophold og aktivitet med transparente facader og fin detaljering. Udfordringer og potentialer i forhold til placering af disse pavilloner beskrives nærmere på de følgende sider.

Muren langs Skippergata, ved overgangen til det fredede anlæg ved Militærhospitalet, bearbejdes således, at den udgør en spændende kant. Dette behandles i øvrigt under "Belysning" i kapitlet "Terræn".

Kanten mod fjorden udformes som en formel urban kant, hvor en nedtrapning giver mulighed for at komme tæt på vandet.

01.

BEPLANTNING DANNER KANT

Festningsallmenningen defineres rumligt af karakterfuld beplantning, hvor træækker og andre grønne elementer tilfører byrummet kant og struktur.

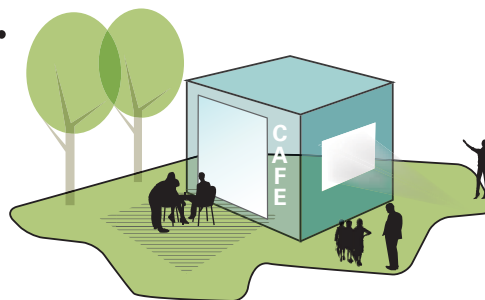
02.

BYGNINGER SKABER KANTER OG TILFØRER SKALA

Pavilloner tilfører byrummet kanter, skala og fikspunkter og skaber lokale herlighedsværdier som læ, ly og solvendte facader.

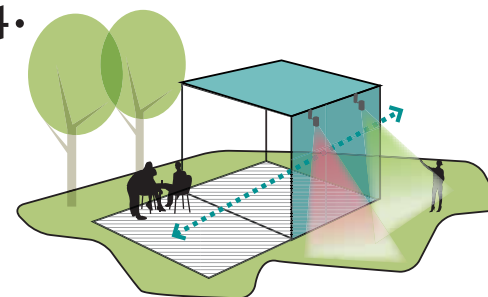
03.

BYGNINGSKANTEN SOM UDANGSPUNKT FOR BYLIV

Pavillonerne i Festningsallmenningen indeholder offentlige publikumsrettede funktioner med fokus på kunst og kultur, der henvender sig til byrummet og bidrager med aktivitet både dag og aften. Kanten danner udgangspunkt for opholds- og aktivitetszoner i forbindelse med bygningerne.

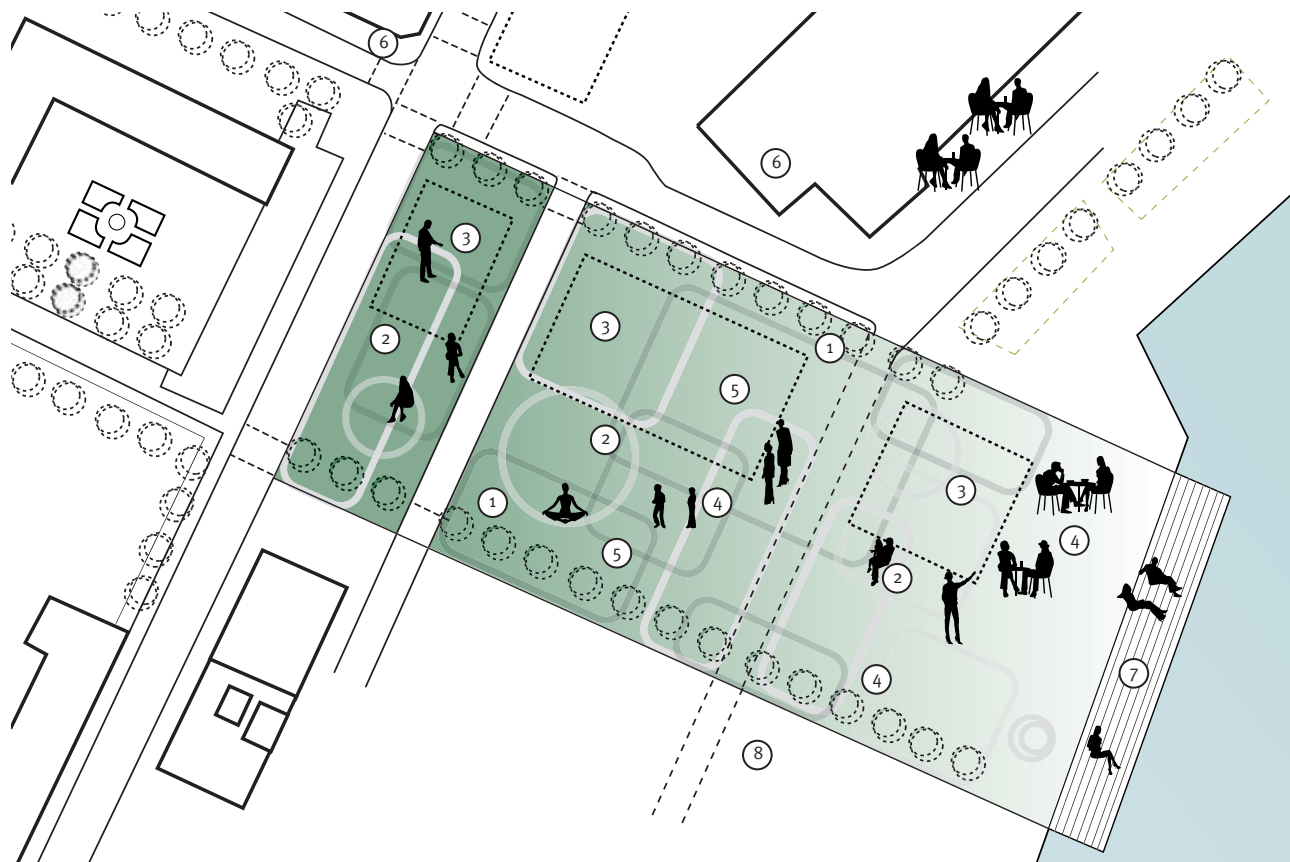
04.

ATTRAKTIVE OG STIMULERENDE BYGNINGSKANTER

Pavillonerne udføres som lette konstruktioner, med kanter der inviterer til interaktion mellem inde og ude. Pavillonerne bør fremstå transparente og henvende sig til allmenningen på alle side. Indgange orienterer sig mod allmenningen. Ekspressive, foranderlige og aktive facader bidrager med særlige oplevelser.

Anbefalinger

Der bør etableres rumskabende beplantning, der kan afskærme og definere allmenningen som et grønt parkrum. Pavilloner skal med hensyn til placering og størrelse understøtte allmenningens parkkarakter. Pavilloner indrettes med publikumsrettede funktioner, som generatorer for liv i allmenningen. Pavillonerne skal skabe intime rumoplevelser og tilføre rumlig stuktur og menneskelig skala til byrummet. Bygningskanten skal formidle gode overgange til omgivelserne og udgøre støttepunkter for aktivitet samt skabe beskyttede udeopholds zoner. Pavillonerne bør fremstå lette, transparente og inviterende med detaljerede bygningskanter, der signalerer åbenhed og aktivitet.

Uden kanter og rumlig afgrænsning vil Festningsallmenningen opleves diffus og udflydende. Placeres pavilloner uhensigtsmæssigt uden skalamæssig tilpasning vil de dominere og svække oplevelsen af parkrummet. Mangler der aktive funktioner samt attraktive kant- og opholdszoner vil bylivet have ringe betingelser for at blomstre. Udformes pavilloner med lukkede inaktive facader, der ikke tillader visuel og fysisk interaktion vil de ikke bidrage til et attraktivt udeopholds miljø.

1 **POTENTIALE:** BEPLANTNING DANNER VELDEFINEREDE KANTER OG AFGRÆNSNING.

RISIKO: UDEN KANTER OPLEVES ALLMENNINGEN SOM UDFLYDENDE OG UTRYG.

5 **POTENTIALE:** PAVILLONER OG BEPLANTNING TILFØRER MENNESKELIG SKALA OG SKABER STRUKTUR OG RUM I RUMMET.

RISIKO: FOR STORE PAVILLONER DOMINERER ALLMENNINGEN OG BEPLANTNING UNDERSTØTTER IKKE RUMLIGHED.

2 **POTENTIALE:** PAVILLONER PLACERES OG UDFORMES SÅ OPLEVELSEN AF ALLMENNINGEN SOM PARKRUM UNDERSTØTTES OPTIMALT.

RISIKO: PAVILLONER DOMINERER OG FORRINGER BYRUMMETS REKREATIVE OG ÆSTETISKE VÆRDI.

6 **POTENTIALE:** AKTIVE FUNKTIONER I DE OMKRINGLIGGENDE BYGNINGER UNDERSTØTTER LIVET I FESTNINGSALLMENNINGEN.

RISIKO: ALLMENNINGEN ER ALENE OM AT SKABE LIV I OMRÅDET.

3 **POTENTIALE:** PAVILLONER FREMSTÅR MED INVITERENDE OG AKTIVERENDE BYGNINGS-KANTER.

RISIKO: PAVILLONER UDFORMES MED INTROVERTE OG INAKTIVE FACADER, DER IKKE UNDERSTØTTER LIVET.

7 **POTENTIALE:** KANTEN VED FJORDEN UDFORMES SOM ET ATTRAKTIVT UDSIGTSSTED.

RISIKO: KANTEN UNDERSTØTTER IKKE HERLIGHEDSVÆRDIEN OG SVÆKKER OPLEVELSEN AF DEN VISUELLE FORBINDELSE OVER FJORDEN.

4 **POTENTIALE:** BEPLANTNING OG PAVILLONER SKABER BESKYTTEDE OPHOLDZONER OG OPTIMERER DE KLIMATISKE FORUDSÆTNINGER.

RISIKO: ALLMENNINGENS KANTER FORMÅR IKKE AT AFSKÆRME BYRUMMET OG SKABE ET GODT MIKROKLIMA MED SOL OG LÆ.

8 **POTENTIALE:** DEN FREMTIDIGE UDFORMNING AF HAVNEOMRÅDET RESPEKTERER OG TILGODESER ALLMENNINGEN SOM BYRUM.

RISIKO: PACERING AF CONTAINERE OG LIGN. DOMINERER OG FORRINGER DEN FUNKTIONELLE OG VISUELLE KVALITET.

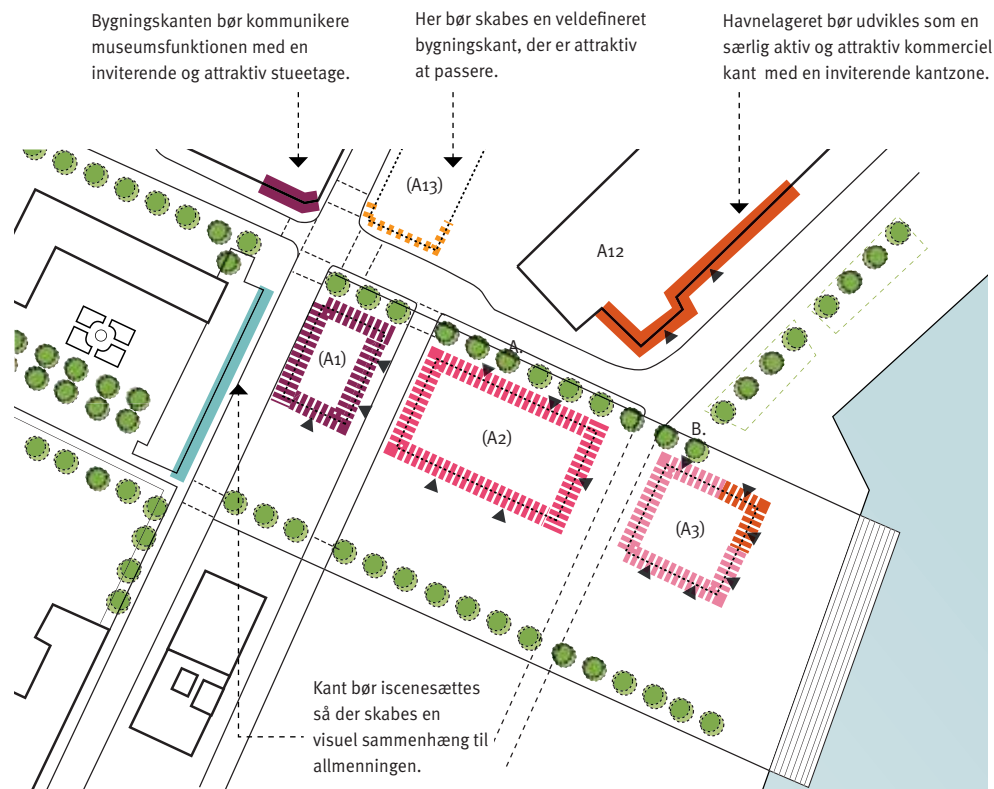
Kantzone

Festningsallmenningen har tre typer af kanter: beplantning, pavilloner og omkringliggende bygninger. Præcise træækker definerer afgrænsningen til omgivelserne suppleret med grønne elementer i mindre skala.

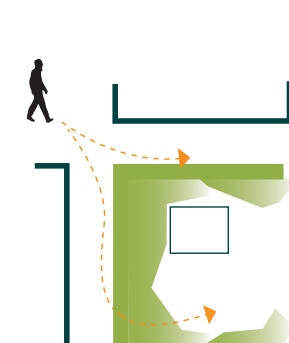
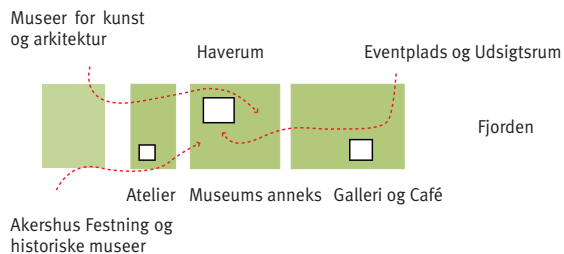
Pavillonernes vigtigste funktion er at skabe og understøtte aktivitet i byrummet samt skabe behagelige opholdszoner i forbindelse med bygningerne. Den største udfordring ved placering og udformning af pavillonerne vil være at undgå, at bygningerne dominerer oplevelsen af allmenningen som et grønt parkrum samt forringe muligheden for kvalitativt byliv. Bygningernes størrelser og placering bør derfor vurderes nøje. Det bør overvejes at etablere mindre bygninger med en placering, der optimerer rumlighed og afskærmning af allmenningens udeopholdsrum.

Det er af stor vigtighed, at der etableres gode kikker til fjorden. Pavilloner og beplantning må derfor ikke blokere for udsynet.

De omkringliggende bygningskanter, der støder op til allmenningen bør aktiveres, så de kan understøtte livet i allmenningen.

SERIE AF RUM & FUNKTIONER

GRØNT BYRUM

For at sikre karakteren og oplevelsen af allmenningen som et haverum er det vigtigt, at det grønne definerer rummet mod omgivelserne.

BEPLANTNING DANNER KANT

Træer og grønne elementer danner kant. Der bør vælges trætyper, der kan modsvare byrummets og omgivelsernes store skala.

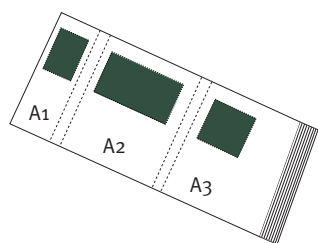
RUM I RUMMET

Hække og grønne elementer introducerer den lille skala og skaber beskyttede steder for ophold med læ.

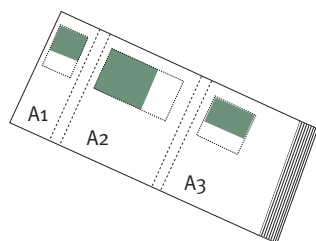
REGULERINGSPLAN - FODAFTRYK AF BYGNINGER

Arealregnskab for byggefeltene A1, A2 og A3 = i alt 3.300 m².

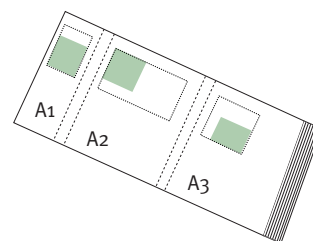
Byggefeltenes størrelse og placering betyder, at bygningerne vil virke dominerende med lange facader og store bygningsdybder, der blandt andet vil begrænse udsigten mod fjorden. Nedenfor er illustreret 3 modeller (A - C) med bygninger i henholdsvis 1, 2 og 3 etager placeret i de fastlagte byggefeltet.

Model A

Bygninger etableres i primært 1 etage: A1: 1.120 m² i 2 etager, A2: 1.400 m² i 1 etage, A3: 840 m² i 1 etage - ialt 3.360 m².

Model B

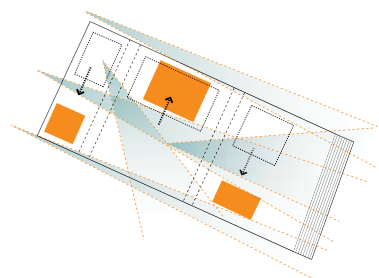
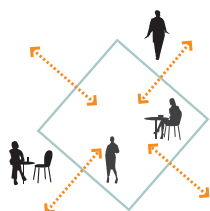
Bygninger etableres i 2 etager: A1: 600 m², A2: ca. 1.800 m², A3: 900 m² - ialt 3.300 m².

Model C

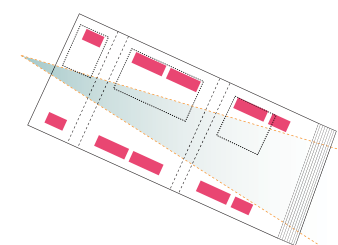
Bygninger etableres i 3 etager: A1: 1.200 m², A2: 1.200 m², A3: 900 m² - ialt 3.300 m².

VISUEL KONTAKT

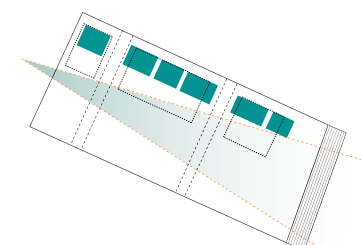
Transparente og åbne stueetager sikrer god visuel og fysisk udveksling mellem ude og inde.

MODEL 1

Forskudt placering af pavilloner skaber rumlig variation i byrummet med forskellige kik mod fjorden.

MODEL 2

Pavilloner skaber veldefinerede kanter mod omgivelserne og indrammer udsigten mod fjorden.

MODEL 3

Pavilloner danner ryg mod trafikken og skaber en solesponeret zone for ophold foran bygningerne. Placering af pavilloner sikrer udsigten mod fjorden.

Kantzone - pavilloner

Størrelse og placering af bygninger i Festningsallmenningen har stor betydning for karakteren af rummet.

Mindre pavilloner vil understøtte oplevelsen af allmenningen som et primært grønt byrum - en park. Det bør derfor overvejes at etablere bygninger med et mindre fodaftryk. En forskudt placering af pavillonerne vil skabe mere variation, flere beskyttede udeopholds rum og intime rumoplevelser. Pavilloner placeret langs kanter vil danne en beskyttende overgang mod omgivelserne bl.a. biltrafik og industrihavn. Model 1 - 3.

Udsigten mod fjorden kan bestå af en række indrammede kik, der afsluttes med et stort panoramisk kik over fjorden eller et åbent kik igennem byrummet.